

Pfv. VII. 21. 328/2007/4.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Sípos Béla ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Kollár Pál ügyvéd által képviselt alperes ellen vételár megfizetése iránt a Siófoki Városi Bíróság előtt 5.P.20.931/2004. szám alatt újraindult, és a Somogy Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 1.Pf.20.090/2007/3. számú ítéletével jogerősen elbírált perében a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperes részére 15 napon belül 150.000 (Egyszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes 1997. január 20-án átadott az alperesnek egy IKARUS IK 545-K1 típusú egyedi gyártású autóbust, amely motor nélküli állapotban volt. Ezen a napon a felek kötöttek egy forgalomba helyezési és bérbeadási szerződést, amely szerint a felperes tulajdonát képező gépjárművet az alperes bérbe veszi. A szerződés 2. pontja értelmében a bérleti díj a forgalomba helyezés alkalmával "közjegyzői" szerződés szerint kerül megállapításra. A felek szándéka arra irányult, hogy az alperes a gépjárművet kijavítja, azt forgalomba helyezi, és az üzembe helyezéstől kezdődően a befolyt bevételből a felperesnek bérleti díjat fizet. 1997. január 21-én a felperes készített egy másik bérbeadási szerződést, amelyben a kölcsönösen kialakított bérleti díjként 125.000 forint került feltüntetésre, ezt az összeget az alperes 1997. július 1. napjától kezdődően lett volna köteles megfizetni.

A gépjármű forgalmi engedéllyel nem rendelkezett, az alperes az üzembe helyezést, illetve a javítást forgalmi hiányában nem végezte el; 1999-ig az autóbusz az alperesnél nyitott helyen állt, ezt követően átkerült G. L. p-i lakos telephelyére. A felperes 1999. március 21-én adásvételi szerződést készített, miszerint a felperes 6.750.000 forint vételár ellenében a buszt az alperes tulajdonába

adja. E szerződésben rögzítette, hogy az autóbusz forgalmi engedéllyel nem rendelkezett; a 10. pont értelmében a vételár teljes kiegyenlítéséig a buszon a felperes tulajdonjoga áll fenn. A szerződés részletes leírást tartalmazott a gépjármű állapotáról. Miután az alperes a vételárat nem egyenlítette ki, a felperes bírósághoz fordult.

A felperes többször módosított kereseti kérelmében elsődlegesen kérte kötelezni az alperest 6.750.000 forint vételár és járulékai megfizetésére; másodlagosan a busz jelenlegi állapotában 100.000 forint értékben való kiadására, továbbá 6.650.000 forint kártérítés megfizetésére. Álláspontja szerint a felek között érvényes adásvételi szerződés jött létre, ezért a felperes a Ptk. 365. § (1) bekezdése alapján igényt tart a vételárra. Másodlagos kereseti kérelmének indokaként azt adta elő, hogy a busz vételára és jelenlegi értéke közötti különbözetet, mint kárt az alperes köteles megfizetni, mert megszegte a felelős őrzés szabályait (Ptk. 196. § (1) bekezdés).

Az alperes a busz kiadására vonatkozó kereset teljesítését nem ellenezte, ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az adásvételi szerződés nem jött létre, mert az 1999. március 21-i adásvételi szerződést nem írta alá, az ott lévő aláírás nem tőle származik. Előadta azt is, hogy a buszt nem kívánta megvenni, csupán az üzembe helyezésre vállalkozott, amelyhez szükség lett volna a forgalmi engedélyre. Ezt azonban a felperes felhívás ellenére nem adta át. Hivatkozott arra is, hogy a szerződés a Ptk. 201. § (2) bekezdése értelmében érvénytelen, mert feltűnő értékkülönbség áll fenn a gépjármű forgalmi értéke és vételára között.

Az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítást követően a megismételt eljárásban meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja a felperes birtokába 100.000 forint értékben az IKARUS IK 545-K1 típusú autóbust. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Igazságügyi írásszakértő véleménye alapján állapította meg, hogy csupán az 1997. január 20-i keltezésű szerződésen lévő aláírás származik az alperes kezétől, az 1997. január 21-i, valamint 1999. március 21-i szerződést nem az alperes írta alá. Mindezek alapján tényként rögzítette, hogy a felek között sem bérleti, sem adásvételi szerződés nem jött létre. Miután a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az adásvételi szerződés létrejöttét megállapítani nem tudta, ezért a felperes vételár megfizetése iránti keresetét elutasította. A kártérítési igény tárgyában megállapította azt, hogy a felperes a kereseti kérelme előterjesztése előtt a busz kiadása iránt az alperesnél lépéseket nem tett, az alperes pedig állította, hogy nem zárkózott volna el a busz kiadásától. A szakértő objektív adatok hiányában a busz 1997-es állapotára vonatkozó értékről nyilatkozni nem tudott, ezért a

felperes azt sem tudta bizonyítani a Ptk. 339. § (1) bekezdésének megfelelően, hogy milyen mértékű kára keletkezett.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyó ítéletében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tényállást helyesen állapította meg, és abból helytálló jogi következtetést vont le. A perbeli adatok nem igazolták az érvényes adásvételi szerződés létrejöttét, az igazságügyi írásszakértő véleményével szemben a tanúvallomások kellő bizonyítékul nem szolgáltak. Tekintettel arra, hogy az alperes a megállapodás ellenére az autóbuszba a motort nem szerelte be, ezért a felperesnek gondos eljárás esetén érdekében állott volna évek alatt az autóbusz kiadását kérni, és annak állagmegőrzéséről gondoskodni. A felperes nem úgy járt el a polgári jogi jogviszonyban, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, saját felróható magatartására pedig előnyök szerzése végett nem hivatkozhat (Ptk. 4. § (4) bekezdése). A felperesnek kellett volna bizonyítani azt, hogy az alperes magatartására visszavezethetően őt kár érte, valamint azt is, hogy mennyi az okozott kár mértéke.

A felperes a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmében a keresetének helytadó döntés meghozatalát kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 117. § (2), illetve 196. §-ában foglaltakat. Hivatkozott arra, hogy az adásvétel tárgya egy IKARUS autóbusz volt, tehát ingó dolog, így az adásvételi szerződés érvényességéhez a Ptk. 365. § (3) bekezdése alapján nem volt szükség írásbafoglalásra. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság szinte kizárólagos jelentőséget tulajdonított annak a körülménynek, hogy a kérdéses szerződést alperes aláírta-e vagy sem, nem vette figyelembe a beszerzett egyéb bizonyítékokat, és azokat a körülményeket, amelyek igazolták, hogy közöttük a szerződés szóban létrejött. Hangsúlyozta, hogy a vétel tárgyát képező busz már 1997. január 20-tól az alperes birtokában volt. Továbbra is állította, hogy a kérdéses okiratot az alperes saját kezűleg írta alá, ezt a tényt alátámasztotta a perben kihallgatott tanúk vallomása, továbbá az a körülmény, hogy az autóbust az alperes G. L-nek értékesíteni kívánta. Ezáltal bizonyítottanak tartotta a tulajdonjog átruházási szándékot, és a vételár megfizetése iránti keresete megalapozottságát. A másodlagos kereseti kérelme körében azt adta elő, hogy a gépjárművet újszerű állapotban adta át, de abból "tyúkól" lett, tehát az alperes a felelős őrzés szabályainak megsértésével kárt okozott.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Többek között hivatkozott arra, hogy a perbeli autóbust soha nem kívánta megvenni. Nem ismerte el, hogy felelős őrzési kötelezettsége lett volna; álláspontja szerint a Ptk. 196. § (1) bekezdése a felek jogviszonyára nem alkalmazható, mivel az

autóbusz a felek között létrejött megállapodás alapján került az alperes birtokába.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos, a jogerős ítélet a kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között, a kérelemben megjelölt okból vizsgálja felül, ezért a jelen esetben azt vizsgálta, hogy sérti-e a jogerős ítélet a Ptk. 117. § (2) bekezdésében, illetve a 196. §-ában foglaltakat. A Ptk. 117. § (2) bekezdése azt tartalmazza, hogy a tulajdonjog megszerzéséhez az átruházásra irányuló szerződésen vagy más jogcímen felül a dolog átadása is szükséges. A felperes a per során a dolog átadását hangsúlyozta, de azt figyelmen kívül hagyta, hogy az autóbusz átadása 1997-ben a gépjármű javítása, és nem a tulajdonjog átruházása érdekében történt. Az alperes mindvégig vitatta azt, hogy meg kívánta volna szerezni a dolog tulajdonjogát; a felperes pedig csupán azt tudta bizonyítani, hogy a javíttatáson kívül bérbeadási szándéka volt. Ha e szándéka később, 1999. évben már megváltozott, és a gépjármű tulajdonjogának átruházására irányult, akkor is bizonyítania kellett volna a saját akaratával egyező kölcsönös és egybehangzó alperesi tulajdonjog megszerzésére irányuló akaratot (Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdése). E körben bizonyításra szorult volna a vételárban, mint lényeges kérdésben való megállapodás létrejötte is; de maga a felperes állította, hogy a 6.750.000 forint egy részét, mint bérleti díjat igényelte. Ezzel szemben az alperes bérleti díj fizetési kötelezettséget sem vállalt, tehát, egybehangzó akaratnyilvánítás sem szóban, sem írásban nem jött létre.

A felperes felülvizsgálati kérelmében az adásvételi szerződés létrejöttével kapcsolatban tartalmilag a bizonyítékok mérlegelését vitatta, az írásszakértő véleményén kívül kérte figyelembe venni a perben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokat. E körben a Legfelsőbb Bíróság azt emeli ki, hogy a felülvizsgálati eljárásban nincs helye a bizonyítékok újraértékelésének, az ún. felülmérlegelésnek. A felelős őrzés szabályainak megsértésére való hivatkozás körében azt lehetett megállapítani, hogy az autóbusz átadását követően a felperes tudott a javítás elmaradásáról, és hosszú időn keresztül nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható lett volna; az alperes kezdeményezésére nem gondoskodott a motor nélküli gépjármű elszállításáról, őrzéséről, ezért a másodfokú bíróság alappal hivatkozott a Ptk. 4. § (4) bekezdésében foglaltakra.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdése

alapján kötelezni kellett a sikertelen kérelmet előterjesztő felperest az alperes felülvizsgálati képviseleti költsége megfizetésére, míg a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2007. december 13.

Dr. Fehér Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Kováts Rolandné s.k. előadó bíró, Dr. Bartal Géza s.k. bíró

A kiadmány hitelül: